

V. Ulaştırma ve Lojistik Ulusal Kongresi

01-02 Ekim, 2021, Bartın

<http://www.ulk.ist/>

Sürdürülebilir Lojistik Uygulamalarında Gümrüklerin Rolü: Türkiye Örneği

Özet

Adem Emre

Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Ulaştırma ve Lojistik Yönetimi
adem.emre@ogr.iu.edu.tr

Meltem Korkmaz

Arş. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik
meltem.korkmaz@erdogan.edu.tr

Seher Somuncu

Öğr. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Ulaştırma Hizmetleri
seher.somuncu@erdogan.edu.tr

Genel kabul görmüş tanıma göre sürdürülebilir kalkınma, gelecek nesillerin ihtiyaç ve isteklerini karşılama yeteneğidir. Lojistik uygulamaların bu yeteneği tehlikeye atıp atmadığı gerek akademi çevrelerinde gerekse sektörel çalışmalarda temayül konusu olmuştur. "Sürdürülebilir lojistik" adı verilen bu eğilim, tedarik zinciri ağında yer alan tüm paydaşların ortak bir yaklaşımı benimsemelerine neden olmuştur. Örneğin, "ekonomi", "çevre" ve "sağlık" konusunda gümrük idareleri başta olmak üzere kamu kuruluşları çeşitli roller üstlenmiştir. Bu çalışma, bahsi geçen paydaşlardan bir tanesi olan gümrüklerin sürdürülebilir lojistik uygulamalarında rolünü araştırmayı amaçlamaktadır.

Bu araştırmada veriler, nitel veri analiz yöntemlerinden tümevarımsal ve yorumlayıcı analiz teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Durum çalışması olarak ele alınan çalışmada konu ile ilgili uzman görüşlerinden, sektörel çalışmalardan ve Dünya Gümrük Örgütü'nün işbirliği ile düzenlenen akademik araştırma programının (PICARD) çıktılarından faydalanılmıştır. Literatür çalışması olarak ayrıca mesleki yeterliliğe ilişkin yayınlanmamış tez çalışmalarından ve Ticaret Bakanlığı'nın faaliyet raporlarından faydalanılmıştır. Çalışmada istatistiksel araştırma ve genel teorik araştırma yöntemlerinden faydalanılmıştır. İstatistiksel araştırmada son 10 yılda hayata geçirilen uygulamaların çıktıları ile daha önceki uygulamaların çıktıları karşılaştırılmıştır.

Akademik çalışmalarda bütünsel olarak ele alınmayan "sürdürülebilir lojistik uygulamalarında gümrüklerin rolü" Türkiye örneği dikkate alınarak hazırlanmıştır. Böylece, çalışmanın bundan sonraki çalışmalara gümrük uygulamaları anlamında yol göstermesi planlanmaktadır. Konular arasında bütünlük sağlanması açısından gümrük idarelerinin rolü üç ayrı başlık altında sınıflandırılmıştır.

Çalışma neticesinde bahsi geçen rolün icra edilmesinde ilkin dış ticaret ile ilgili uluslararası kuruluşların etkisinin olduğu anlaşılmıştır. Örneğin, Dünya Gümrük Örgütü, INTERPOL, Birleşmiş Milletler gibi uluslararası örgütler tarafından çevre yönünden hassasiyeti olan eşyanın illegal ticaretinin engellenmesi için Yeşil Gümrük Girişimi oluşturulmuştur. Ayrıca, yakın zamanda Avrupa Birliği'nde gündeme gelen Yeşil Mutabakat gibi düzenlemeler sera gazı emisyonlarına bir limit getirerek, sınırda karbon düzenlemesi ile gümrük idarelerine bir sorumluluk yüklemektedir

İkincil olarak, gümrük idarelerinin kendiliğinden hayata geçirdiği uygulama ve projelerin de bu rolü pekiştirdiği tespit edilmiştir. Örneğin, Türk gümrük teşkilatının uygulamaya geçirdiği "ticaretin kolaylaştırılmasına yönelik çalışmalar", "tek pencere sistemi" ve "kâğıtsız ortamda gümrük uygulamaları" bu uygulamalara örnektir. Bu uygulamalar sayesinde gümrük işlemlerinin daha ekonomik ve daha hızlı olması sağlanmış, kolaylaşan ticaret ile maliyet ve zaman kayıpları ortadan kaldırılmıştır. Yine, "gümrük idarelerinin modernizasyonu" ve "otomasyon sistemlerinin hayata geçirilmesi" sayesinde sürdürülebilir iş ve süreçlere daha çok ivme kazandırılmıştır. Aynı zamanda gümrük idareleri seyahat kalitesini olumsuz etkileyen, lojistik etkinliği zayıflatan, önemli trafik, güvenlik ve çevre sağlığı riskleri ortaya çıkaran işlem ve süreçleri minimize etmektedir. Bununla birlikte, "ortak transit uygulaması", "özet beyan sistemi", "azaltılmış kontroller" ve azaltılmış diğer bürokratik işlemler genel anlamda lojistik faaliyetlerinin performansını artırırken özelde sürdürülebilir lojistiğin de gelişimine katkı sağlamıştır. Çevrenin korunması yönünden "ithalat ve ihracat kontrolleri", "atık ve hurdalara ilişkin ihtisas gümrüğü uygulaması" ve bu tür eşyanın "tasfiye ve imhasına ilişkin uygulamalar" sürdürülebilir lojistiği olumlu etkileyen diğer gümrük uygulamalarıdır. Ticaret Bakanlığı, çevrenin korunması amacıyla bağlantılı olarak düzenlenen mevzuat kapsamında da gerekli ürün güvenliği ve kontrol faaliyetlerinin yürütülmesine yardımcı olmaktadır. Ek olarak, "yeşil vergi uygulaması" sayesinde, uluslararası ticaretin çevre ve toplum sağlığına neden olduğu tahribat, gümrük idarelerinde tahsil edilen "çevre katkı payı" ile pansuman edilmektedir. Ayrıca, idareler, mahrece iade, yeniden ihracat ve hariçte işleme gibi gümrükçe onaylanmış iş ve işlemler sayesinde ürün yaşam döngüsünde önemli yer tutan ve sürdürülebilir tedarik zinciri yönetiminin önemli bir enstrümanı olan tersine lojistik faaliyetlerine izin vermektedir.

Sürdürülebilir lojistik uygulamalarında gümrüklerin üçüncü rolü çevrenin korunmasına yönelik sözleşmeler ile ortaya çıkmıştır. Montreal, Basel, CITES, Rotterdam, Stockholm ve Paris İklim Anlaşması bu sözleşmelere örnek olarak verilebilir. Küresel ölçekte çevre problemlerine ilişkin bu sözleşmelerin de “bağlayıcı anlaşmalar”, “bağlayıcı olmayan hükümetler arası deklarasyonlar” ve “uluslararası kuruluşların bölgesel ya da küresel ölçekte yasal düzenlemeleri” olmak üzere üç başlık altında toplandığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, sektörel çalışmalar ve akademik araştırmalarda; çevrenin korunmasına yönelik uluslararası düzenlemelerin genellikle yetersiz kalabileceği, ulusal düzeyde atılan adımların da son derece kritik olabileceği, bu nedenle özellikle gümrük idarelerine çok büyük rol düştüğü vurgulanmıştır. Yapılan çalışmalarda, günümüzde hızlanan küreselleşme eğilimi, yeşil dağıtım ve depolama başta olmak üzere yeşil lojistik uygulamaları ve bu konudaki uluslararası düzeydeki gelişmeler nedeniyle gümrüklerin rolünün çok önemli hale geldiği anlaşılmıştır. Bununla birlikte, DGÖ, DTÖ ve BM tarafından koordine edilen uluslararası ticaret kurallarının, sürdürülebilir lojistik uygulamaları anlamında da katkı sağladığı değerlendirilmiştir. Yine de uluslararası kuruluşların kararları sosyal adaletin sağlanması ve çevrenin korunması açısından geliştirilmeye ihtiyaç duyarken, yapılan araştırmalara göre çevresel kaygılar açısından en iyi çözümlerden biri çevrenin korunmasına yönelik sözleşmelerin varlığıdır. Yapılan çalışmada, gümrük teşkilatlarının kendiliğinden hayata geçirdiği çeşitli uygulamaların yine muhtelif şekillerde sürdürülebilir lojistiğin uygulanmasına ve çevrenin korunmasına yardımcı olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Sürdürülebilir Lojistik, Gümrük, Yeşil Lojistik, Çevre

The Role of Customs in Sustainable Logistics Practices: An Example of Turkey

Abstract

Sustainable development is defined as the ability to meet the needs of future generations. So, do today's logistics practices threaten this ability? This issue, which is called “sustainable logistics”, has been a trending subject in both academic and sectoral studies. Beside, this trend has led all stakeholders in the supply chain network to adopt a common approach. For example, public institutions, especially customs administrations, have undertaken various roles in the fields of economy , environment

and health . This study aims to investigate the role of customs in sustainable logistics practices.

In this study, data were analyzed using qualitative data analysis (inductive and interpretive analysis) approach. In the study, which was considered as a case study, expert opinions, sectoral studies and PICARD (WCO) documents had been used. For a literature review, the professional qualification dissertations of customs experts and the annual reports of the Ministry of Commerce were examined. As well, statistical research methods were used in the study. In the statistical research, the practices of the last 10 years were compared with the previous ones. To analyze the data, 276 unpublished customs expertise qualification dissertations, 50 WCO research articles, 10 Ministry of Commerce Annual Reports and 3 different sectoral publications were reviewed and an overall assessment was obtained.

The role of customs in sustainable logistics practices, which has not been fully covered in academic studies, was discussed with the example of Turkey. Thus, it is planned that the study will guide future studies in terms of customs applications. The role of customs administrations has been classified under three separate headings in order to ensure integrity among the subjects.

In the study, it has been understood that international organizations related to foreign trade have an impact on playing the aforementioned role. For example, the Green Customs Initiative was established by international organizations such as the World Customs Organization, INTERPOL, and the United Nations to prevent illegal trade in environmentally sensitive goods. In addition, regulations such as the Green Agreement, which was recently announced by the European Union to impose a limit on greenhouse gas emissions, levy a responsibility on customs administrations with carbon adjustments at the border.

Secondly, it has been determined that the practices and projects implemented by the customs administrations on their own also reinforce this role. For example, "projects for facilitating trade" implemented by the Turkish customs organization, "single window system" and "customs applications in a paperless environment" are examples of these applications. Due to electronic practices, customs procedures became more economical and faster, costs were reduced, and times of waiting were shortened. Again, thanks to the "modernization of customs administrations" and the "implementation of automation systems", sustainable transactions and processes have increased. At the same time, customs administrations have optimized practices that cause traffic, reduced safety, caused environmental

health risks, reduced travel quality, and weaken logistics efficiency. In addition, practices such as “common transit”, “pre-declaration”, “reduced bureaucratic procedures” have increased the performance of logistics activities, and specifically contributed to the development of sustainable logistics. In terms of environmental protection, “import and export controls”, “specialized customs applications for waste and scraps” and disposal and destruction practices of such goods are other customs practices that positively affect sustainable logistics. The Ministry of Commerce of Turkey is also involved in carrying out the necessary product safety and surveillance activities within the scope of environmental protection legislations. In addition, thanks to the “green tax application”, “the damage caused by international trade to the environment and public health” is covered with the “environmental contribution fees” collected at the customs administrations. In addition, by means of transactions such as “returns”, “re-import”, “re-export” and “outward processing” customs authorities allow “reverse logistics” activities, which have an important place in the product life cycle, and which are crucial components of green supply chain management.

The third role of customs in sustainable logistics practices has emerged with agreements for the protection of the environment. Montreal, Basel, CITES, Rotterdam, Stockholm and Paris Climate Accords can be given as examples of these agreements. It has been understood that these agreements on environmental problems on a global scale are grouped under three headings: “binding agreements”, “non-binding intergovernmental declarations” and “regulations of international organizations on a regional or global scale”.

As a result, it has been emphasized that international regulations for the protection of the environment may be insufficient in sectoral studies and academic researches. It has also been emphasized that the steps taken at the national level can also be tremendously crucial, therefore, customs administrations have an indispensable role to play. As a result, it has been understood that the role of customs has become very important due to the accelerating globalization trend, green logistics practices, especially green distribution and warehousing, and international developments in this regard. In addition, it has been evaluated that international trade rules coordinated by WCO, WTO and UN also contribute to sustainable logistics practices. Nevertheless, while the decisions of international organizations need to be improved in terms of ensuring social justice and protecting the environment, according to the researches, one of the best solutions in terms of environmental concerns is the existence of agreements

for the protection of the environment. In the study, it has been understood that numerous practices that the customs organizations have realized by themselves supports sustainable logistics and environmental protection measures in different ways.

Keywords:

Sustainable Logistics, Customs, Green Logistics, Environment

